

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conuersione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

93. Conuersio Mand. Pauli.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

oletibus, id ieiunium exigunt, sed quam multis, & quoties lubet, carne pisceque dumtaxat se abstinent. Conueniunt in sodalitia, ubi suam exercent superstitiosam pietatem, peregrinationibus se frangunt longinquis, & difficillimis ad varia idola, & optati summam ex iis praemij, in magnitudine suscepti periculi reponunt. Est vero id praetium admissorum venia scelerum, & mors suo digna rediuuio in familia nobili, & in corpore Literati ingenium gradumque adepturo; si minus in boue utili, aut praestanti equo; sceleratos enim in tigres & lupos, serpentisque renasci somniant, aut in vermes, & pulices, & istiusmodi putres, vilesque seminat. Quamobrem cauent diligentissime, a nece viuentis cuiuslibet, ne forte hominem in eo interimant: quem primum Patres ad Christum perduxere in suburbanis Nanchino pagis agricola fuit, vir simplicissimus, cui difficile non erat diuina mysteria assentiri, & legis diuinae obseruatione sese obstringere, aut ubi ventum est ad ieiunium soluendum quod triginta iam annos ducebat inuiolatum, hic vero diu operose certatum; necdum enim satutum videbatur, tenera illorum fidei credere ut continuarent ex amore Christi quod instituerant ex honore idoli. Haerebat attonitus ad sanationem nurus, & vxoris, quarum illa ex aqua intercute, ex alio morbo baptisini ope haec conualuerat; imperare tamen sibi non poterat, ut suum illud ieiunium stolidum auelli sibi pateretur, nec sanioris animi spem ullam dabat quoad vnus ex Patribus ad hoc data opera cum eo accumbens ita hominem dicendo, precando, conuincendo versauit, ut carnis frustulum glutiret, quo stulti ieiunij tam repente solutum discussumque est philtum, ut si nunquam antea ieiunasset, vna igitur cum filio familiaeque omni, absque mora expiatus est Christi baptisinate, fecitque palam falsarum virtutum difficultates speciosas, plus idololatriae interdum obesse ne Christiani fiant, quam licentiam vitiorum, dum ad laxiora vocari se somniant, maluntque salutis suae summam in crudo daemoniorum obsequio, quam in suavi Christi iugo reponere. Sic Pailensibus miseris euenit apud quos claro baptisimi vnus prodigio soluta paralytis omnes mouit, neminem conuertit. Sed sterilitatem eius soli, aliorum pagorum pensauit feracitas, quam tamen auaram non timide dixerim, si Mandarini Nanchinensis conuersioni comparetur, cui parem Ecclesia illa non habuit seu dignitate (erat enim Colaus) seu vitae sanctimonia, & exemplo, rerumque gloria maximarum quas bono, ingenti Christianitatis annorum spatio triginta constanter gessit. Gentilis erat familiae Siu, Schiambaj oriundus, dierum octo itinere ab vrbe Nanchino, inter Literatos eximius ingenio perspicax, bonam animam sortitus, & morum dotibus abunde praeditus quas ambit Sinarum sanctitas; verum sectam amauerat eandem quam reliquis Literatorum ordo, qui seposita diuinorum, & aeternorum cura, toti sunt in cultu politico, & se in angusta circuli eius infelicissimi inopia, magnifice vertunt. Sed is sensum tam vilem nequibat

93.
Conuersione
Mand Pauli.

nequibat de se concipere, vt se sordidum animal & spurcum crederet, in duos impositum pedes, colandis cibis, & potionibus conditum crederet; præterea nihil; reclamabat huic præiudicio, animi vastitas, immensitatem desideriorum generosam mittens in vitæ alterius ab hac misera & breui, felicitatem absolutam, ex qua primùm obscure philosophatus est de animæ immortalitate quam hæc beatitas maneret; deinde à tam sublimi, & recondita veritate intelligenda penitus, obstantes nebulas, cum parùm liquidò philosopha ratio dissiparet, varios adit idolorum Theologos, quos fama erat, de Deo & anima nihil ignorare; quibus auditis Literatos suos prudentius censuit de Deo silete, quàm cum iis impia, & monstruosa de illo comminisci. Duxit hinc iuuenem diu perplexum, & anxium Deus, per casus varios, quò destin. uerat non passus interim illis irretiri vxoriis difficultatibus quæ tot Literatos, veri, sanctique optimè conscios, ab eo abstrahunt. Agone defunctus priorum in Sinis Examinum, palmam ex iis doctrinæ ac præmiorum tulit; tertium sæpius expertus, semper habuit infaustum; imò, quod profus inauditum, cum semel fauisset; sed supra trecentos lege defunctos vnus casu extaret, re forti commissa exclusus est, Deo arcanis & piis ambagibus salutem hominis pertextente. Nam si Ziucij gradum (illuc diuino proximum) attigisset, cum vnici tantum filij esset parens, ducturus erat vxores plurimas ad transmittendam numerosa prole in seros nepotes familiæ gloriam. Mæstus ergo repulsa Sias Pechino Sciaoceum venit, consolaturus dolorem animi, cum affini suo, & necessario Mandarino: & fama Cartanei audita cuius celebrabatur virtus cum excellentia doctrinæ, statim arcta cum illo familiaritate coaluit, primòsque ab eo salutis, & veræ fidei satus hausit, quos deinde P. chini promouit Riccius; ex quo id sibi iam firmum & perspicuum retulit, vnum esse supremum rerum omnium authorem, & conseruatore, in quem desideria innata nos tacitè agerent, dum semper ardemus occulto igne beatitatis possidendæ, quam præstare non potest nisi bonum pretio infinitum, immutabili munere securum, duratione sempiternam. Hoc primo inductu ad suscipiendum Christum idoneo comparatus, & sanctissimæ Triados obscure per somnum iudicio, Nanchinum se contulit anno huius seculi tertio; Roccam de mysteriis fidei dicentem audiit, accepitque ab eo specimen doctrinæ plenioris Catechismi libellum, cui iudicis oculam nocte proxima perlegendo, excutiendo, discendo cum applicuisset, posttridie totus illius discipulus ad Roccam reuersus est, ab eoque bina in diem catechesi aliquandiu perpolitus, sacrum fontem inuit, incredibili suo, & Ecclesiæ illius gaudio, ex quo Pauli nomine insignitus, mensuram nomenclationis in propaganda Christi fide egregie impleuit. Instabat annus huius zui quartus, tertio illi, sub triennium quodlibet, creandorum Doctorem dicatus examini; & Paulo libuit eandem iterum aleam iacere, Pechinam profectus, nusquam enim is honos alibi confertur, Cin Mar-

tinum inuenit nobilem Christianum, Magisterij armorum candidatum; omisso uterque veteri, & semimagico ad commissionem illam appatu, piis palam magnisque operibus inter Christianos, felicem periculosa alicui flagitarant calum, & cecidit profus ex animi sententia utriusque, ille Literatus; hic militaris doctor in Regia luce reuolutus est, totoque ut moris est Imperio celebratus, ac Martino quidem noua semper affluit faustitas qua illum postea de Christiana re proclamare merentem videbimus. Paulum tenuit Pechini ambitus celsior sublimioris dignitatis ad quam nisi magnis portentosi ingenij viribus ascensus non datur: de trecentis quos dixi recens creatis Doctoribus; de tri examinis inflexo suffragio leguntur quatuor, & viginti, vnus autem ter ex Prouinciis singulis; hi Magistro, si detur, Colao, siue alioque literaturae excellentissima sapiente, cursum iterant triennem supra scientiae in quo Examinum viginti quatuor cote Lydia explorantur, qui prima ferunt inter paucos selectos suffragia in Collegium Hanlinum cooprantur quod constat ex Regis Doctoribus, & medulla sapientiae Sinensis, nec adhiberentur nisi ad ardua, & summe splendida (ut attingisse alias memini) Praeter mentem Paulus arenam hanc subiit hortae Riccij, cui erat perspectum, quam esset doctrina, & ingenio potens, & fortunauit Deus parendi studium, praeterquam quod enim paruo in numero excelluit, de prioribus quinque examiniibus palmam primam tulit; bis tertiam; quartam semel; post qua triennio vertente, inter Regios Doctores, pompa solenni inscriptus est: ex throno illo supra dignitatis, toti regno late cum eo auctoritas splenduit, & decus Christiani cultus; pace illa virtutum exempla edidit quibus iure posset Christianitas praesecorum temporum inuidere; bello furiosi rabiem Mandarini fregit, in Christianorum perniciem iuratum; sed haec referent am consequentes; nunc Sciamhaio e patria uxorem cum familia educat, vidit ex filio nepotes propagaturos; aui, & generis gloriam; pernicem idolis pertinacissime obstrictum, magna vi rationum & pietatis ad sacrum baptismum septuagenarium perduxit, & cum eo pariter scripturas librum scripsit de professione Christiana, dignum sublimitate argumenti, & eloquenti auctoris pietate, quo se toto regno Christi fuit, & sequacem vulgavit, utque parcius aliunde viri tanti laudem facta cumulant; Christianorum viginti millia, decem retrò ab anno in eius patria censebantur quae cum illuc ab eo inducti, Societatis tres Ecclesiae adiunxerint, Doctorem Paulum satis magnifice commendant, probantque quod indicaueram, plus vno in Paulo Nanchinensi Ecclesiae dedisse, quam in mille Neophytis vicina oppida. Ibidem tantum notiora felici obitu nobilissimi ex familia Ciu Christiani, Neophytorum spem recreauit Deus. Tabae consumptus diuturna & beatitudinis expectatione dolores corporis diu eludens, sacro instructus viatico fuerat, & adstabat circum domus Christiana, cum ei nescio quis dicit suggerit abesse non procul resurgenti Christo, eo anno sacrum; ad qua

94.
Examina 24.
Doctorum
Reg.